

Диктант 1

Задание: Вставьте в слова пропущенные буквы. Расставьте недостающие знаки препинания.

Пәлән акәм ики

1. Лўн...н мўн иса Касум көрт...вән вельийәлләв. 2. Тәта тәм пурайән шеңк йәм па өмәщ в...лты. 3. Лўн хәтләт па атәт ар хур...сәп вельийәлләт. 4. Төх щос хәтлән хошәм, т...х щос па йертән хәтәл па ат верәл. 5. И төх пурайән йерта й...ты йәлпийән төрәм хўват питы пәлнәт йәллы-йухи йәңхләт, щәлта тарәм в...та йўсемийәл. 6. Пәлән ак...в ики мәрыты щи питәл. 7. Сыры айлтыйәва мәрыйәл, щәлта па й... мөнты ки мулты илы щи рохьәмәс. 8. Төх хәтләтән хөн Пәлән акәв ики мәрыйәл камән й...рта әнт йўвәнтәл. 9. Щим...щ хәтләтән П...лән акәв сорма мәнәл. 10. Щиты мәнталән лўв мятта м...вән тўтәт пунәл. 11. Пәлән акәв ики мәрыты мәр мўн хулуйәва йулә... омәсләв. 12. Пәлән акәв ики мәрыты тәхи эв...лт нух вулуйәл йерт мәнәл. 13. Хөн Хәтәл имийән нух етмәл, мўн ким йунтты щи хөхә...ләв.

(136 слов)

Евдокия Рандымова щирән.

Диктант 1

Пәлән әкәм ики

1. Лўнән мўн иса Касум көртәвән вельийәлләв. 2. Тәта тәм пурайән шәңк йәм па өмәш вөлты. 3. Лўн хәтләт па атәт ар хурасәп вельийәлләт. 4. Төх щос хәтлән хошәм, төх щос па йертән хәтәл па ат верәл. 5. И төх пурайән йерта йиты йәлпийән төрәм хўват питы пәлнәт йәллы-йухи йәңхләт, щәлта тарәм вота йўвемийәл. 6. Пәлән әкәв ики мәрыты щиты питәл. 7. Сыры айлтыйәва мәрийәл, щәлта па әл мөнты ки мулты илы щиты рохъемәс. 8. Төх хәтләтән, хөн Пәлән әкәв ики мәрийәл, камән йерта әнт йўвәнтәл. 9. Щимәш хәтләтән Пәлән әкәв сорма мәнәл. 10. Щиты мәнталән лўв мәтта мўвән тўтәт пунәл. 11. Пәлән әкәв ики мәрыты мәр мўн хулуйәва йулән омәсләв. 12. Пәлән әкәв ики мәрыты тәхи эвәлт нух вулуйәл, йерт мәнәл. 13. Хөн Хәтәл имийән нух етмәл, мўн ким йунтты щиты хөхәлләв.

(136 слов)

Евдокия Рандымова щирән.

Диктант 1

Дядя Гром

1. Летом мы всегда в Казыме бываем. 2. Здесь в это время очень хорошо и интересно находится. 3. Летние дни и ночи разными бывают. 4. В некоторые дни тепло, в некоторые дни и ночи дождь идет. 5. Иногда перед дождем по небу туда-сюда тучи ходят, затем сильный ветер поднимается. 6. Гром начинает греметь. 7. Сначала гремит негромко, а потом как будто что-то падает с грохотом. 8. В некоторые дни, когда гром гремит, дождь не идет. 9. В такие дни бывает сухая гроза. 10. При такой грозе начинаются лесные пожары. 11. Пока гремит гром мы все сидим дома. 12. Гром перестанет греметь, закончится дождь. 13. Когда выглянет солнышко мы бежим играть на улицу.

Диктант 2

Задание: Вставьте в слова пропущенные буквы. Расставьте недостающие знаки препинания.

Сема ампем

1. Өнэммем мър ма ар амп в...нтсэм. 2. Мўн арсыр амп енм...лтыйэлсэв. 3. Ащ...м па йайлам йиңк хўлы па вөнт войа иса амплал пила йаңхсэт. 4. Төп Сема ампи...ем нумсэмэн така щи хящэс. 5. Ма айа вө...мемэн лўв ищи айлат ампийэ вөс. 6. Ампем пила йаха өнэмсэмэн: м... өнэмсэм, лўв па өнмөс, вөнашэк йисэм, ампем па пирщемэсы. 7. Вантемэн: щи кем щи ампем пирщем...м. 8. Аңкөм иыщэссэм: «Семайэв и муй н...пта йис...» 9. – Алпа, лапэтхущяң к...м ола Семайэв йис, – щиты аңкөм йухлы ньөхмөс. 10. Щи пурайэн ампэв пай...ы питэс, атма ванты питэс – сөмнөл шўшэн лап талсайңэн, төп-төп хятыйэлты питэс лөтэт лөты тэх...л эвөлт иса кашлы питэс. 11. Ипўш алэң ким өтмөмөн Семэм вана во...ты питсэм. 12. Сыйэңа вөхсэм, х...в ўвсэм. 13. Төп иса нърта...лы. 14. Ампем вөш...с. 15. Аңкөм па щи иыщэсты питсэм: – Семэв и х...лта мәнэс? 16. Аңкөм путэртэс: – Ампэт пир...амэтэл па толэмтэл йўвпийэн лыв сяхтэла вөнта шөшлэт. 16. Щит йам па нум...эң ампэт. 17. Мўн Семэв и щимэщ ...и. 18. Сурмөл ван...мэты питэс лўв керлэтлуман вөнта щи ваңкэс. 19. Щимэщ нумсэң амп щи т...йсэв.

(181 слово)

С. П. Молданова

Диктант 2

Сема ампем

1. Өнөммөс мәр ма ар амп вантсэм. 2. Мўң арсыр амп өнмөлтийэлсэв. 3. Ащөм па йайлам йиңк хўлы па вөнт войа иса амплал пила йаңхсэт. 4. Төп Сема ампийөм нумсөмөн така щи хящэс. 5. Ма айа вөлмөмөн лўв ищи айлат ампийэ вөс. 6. Ампөм пила йаха өнөмсөмөн: ма өнөмсөм, лўв па өнмөс, вөнашөк йисөм, ампөм па пирщөмөсы. 7. Вантөмөн: щи көм щи ампөм пирщөмөм. 8. Аңкөм иңщэссөм: «Сөмайэв и муй нөпта йис?» 9. – Алпа, лапөтхущйаң көм ола Сөмайэв йис, – щиты аңкөм йухлы һөхмөс. 10. Щи пурайөн ампэв пайлы питэс, атма ванты питэс – сөмнөл шўшөн лап талсайңөн, төп-төп хятыйэлты питэс, лөтэт лөты тэхэл эвөлт иса кашлы питэс. 11. Ипўш алөң ким өтмөмөн Сөмөм вана вохты питсөм. 12. Сыйөңа вохсөм, хўв ўвсөм. 13. Төп иса няртамлы. 14. Ампөм вөшэс. 15. Аңкөм па щи иңщэсты питсөм: – Сөмэв и хулта мәнэс? 16. Аңкөм путөртэс: – Ампөт пирщамөтэл па толөмтэл йўвпийөн лыв сяхтэла вөнта шөшлөт. 16. Щит йам па нумсөң ампөт. 17. Мўң Сөмэв и щимөщ щи. 18. Сурмөл ванамөты питэс, лўв керльөтлуман вөнта щи ваңкэс. 19. Щимөщ нумсөң амп щи тайсэв.

(181 слово)

С. П. Молданова

Диктант 2

Сема

1. Пока я росла видела много собак. 2. Мы разных собак держали. 3. Отец мой и братья на охоту и на рыбалку всегда со своими собаками ходили. 4. Только собака Сема навсегда осталась в моей памяти. 5. Я когда была маленюшкой он тоже был молодым псом. 6. С собакой вместе росли: я росла, и он рос, я подрастала, и он старел. 7. Смотрю: а собака моя постарела. 8. Спрашиваю маму: сколько Семе лет? 9. – Наверно, около семнадцати лет Семе, – так ответила мама. 10. В это время собака наша оглохла, плохо стала видеть – глаза покрылись пленкой, еле-еле передвигаться стал, стал от еды отказываться. 11. Однажды утром, когда вышла на улицу, стала звать Сему. 12. Громко звала, долго кричала. 13. Только напрасно. 14. Пропала наша собака. 15. Маму спрашиваю: «Куда ушел Сема? 16. Мама говорит: – Собаки как постареют уходят самостоятельно в лес. 17. Это умные и хорошие собаки. 18. Смерть приблизилась, и он уполз в лес. 19. Такая умная собака была у нас.

Диктант 3

Задание: Вставьте в слова пропущенные буквы. Расставьте недостающие знаки препинания.

Кимэт хятэл

1. Алэна нух питс...мэн, лэсмэн-йаьцсэмэн. 2. Йайэм ики лэмэтлылэс, ким этэс, н...мэлнэл ваттэс па вэнта ши вулылал кан...ты шөшмэс. 3. – Нәң, – лупэл, – йулэн омс..., хөн вўлылам йухэтлэт пөшаса лунлэт, нәң пөшас овэн лап т...хрэ. 4. Щитлэн лўв вўтлы щ... мәнэс. 5. Ма, йулэн хяцэм х..., йам кем хўв карты көр пўнэлэн хошмалтыйэлман омэ...сэм, щалта ломэтьлийэл...эм па ким ши этсэм. 6. Нўк... хотэл мухэлайа пөшэс лыпийэновўлы йўкана тывэлт-тухэлт леваса ши шө...илэлэм. 7. Хөлэнтлэм нэмэ...т сый антө, вантыйэллэм – вўлы па ...нтө. 8. Камэн шеңк ищки вөс, пот...ы ши питсайэм. 9. Нумэс версэм тўть...ўх сэвэрти. 10. Лайэм алемэсэм па ши н...рэмсэм эвтэм йўх шөпэт ара лоңх...тты. 11. Сора йўх шөплам хуласэ..., тўтьйўхлам йамсый...ва пайа пунсэллам. 12. Хөлэнтыйэллэм, вантыйэллэм – нэмэлт сый ан сатьэль, в...лы па антө. 13. Тўтьйўх тәхты алемэсэм, йухи лунсэм, к...рем әлсэм па, хошмалтыйэлман, ши омэслэм. 14. Щиты омэстем са, хөлэнтыйэл...эм камэн вўл...т ши шөшийэлтэл сатьэль. 15. Ким этсэм, мат...ырэн, вўлэт хөнтты пөшаса лунэтьльэмэл па ин айэлта ким ши шө...лэт. 16. Ма паста пөшас ов төхэрти х...хэлмэсэм. 17. Хута лоль, вўлэтэн х...щ ши пөрэнтсайэм, иса ким хөхэлман навэрман ма м...хтема мәнлэт. 18. Йа, м...й верты? 19. Щиты ши пөшас ов хонэ...эн атэлт, ольмэм л...к иты, лольльэм, нумсэмэн мән...т лавөттэман.

(199 слов)

А. М. Сенгепов щирэн.

Диктант 1

Кимэт хэтэл

1. Алэна нух питсэмэн, лэсмэн-йаһшсэмэн. 2. Йайэм ики лэмэтльилэс, ким этэс, нымэлнүэл ваттэс па вэнта ши вулылал каншты шөшмэс. 3. – Нәң, – лупэл, – йулэн омса, хөн вўлылам йухэтлэт, пөшаса луңлэт, нәң пөшас овэн ләп төхрә. 4. Щитлэн лўв вўтлы ши мәнэс. 5. Ма, йулэн хәщэм хө, йәм кэм хўв карты көр пўнэлэн хошмалтыйәлман омэссэм, щәлта лэмэтльийәлсэм па ким ши етсэм. 6. Нўки хотәл мухәлайә пөшәс лыпийәнвўлы йўкана тывәлт-тухәлт леваса ши шөшиләлэм. 7. Хөләнтлэм – нэмәлт сый әнтө, вантыйәллэм – вўлы па әнтө. 8. Камән шеңк ищки вөс, потты ши питсайәм. 9. Нумәс версәм тўтыйўх сәвәрты. 10. ләйәм әлэмәсәм па ши нарәмсәм әвтәм йўх шөпәт ара лоңхитты. 11. Сора йўх шөплам хуласәт, тўтыйўхлам йәмсыйәва пайә пунсәллам. 12. Хөләнтийәллэм, вантыйәллэм – нэмәлт сый ән сатьәль, вўлы па әнтө. 13. Тўтыйўх тәхты әлэмәсәм, йухи луңсәм, көрәм әлсәм па, хошмәлтыйәлман, ши омәсләм. 14. Щиты омәстем са, хөләнтийәллэм, камән вўлэт ши шөшийәлтәл сатьәль. 15. Ким етсәм, маттырән, вўлэт хөнтты пөшаса луңәтьлэмәл па ин әйәлта ким ши шөшлэт. 16. Ма пәста пөшас ов төхәрты хөхәлмәсәм. 17. Хута лоль, вўлэтән хәщ ши пөрәнтсайәм, иса ким хөхәлман, навәрман ма мухтема мәнлэт. 18. Йә, муй верты? 19. Щиты ши пөшас ов хөнәңән атәлт, ольмәм лўк иты, лольләм, нумсәмән мәнәт лавәттәман.

(199 слов)

А. М. Сенгепов щирән.

Диктант 3

Второй день

1. Утром встали, попили-поели. 2. Старший брат оделся, вышел на улицу, встал на лыжи-подволоки и пошагал в лес искать оленей. 3. – Ты, – говорит, сиди в чуме, когда олени придут, зайдут в загон, закрой ворота! 4. С этими словами он пошагал в лес. 5. Я, оставшись дома, довольно долго сидел, греясь у железной печки, потом оделся и вышел на улицу. 6. Вокруг чума, внутри загона, вместо оленей, туда-сюда хожу. 7. Слушаю – никакого звука, посматриваю – и оленей нет. 8. На улице было очень холодно, я стал мерзнуть. 9. Надумал дров наколоть. 10. Схватил топор и начал распиленные чурки раскалывать. 11. Быстро чурки кончились, расколотые дрова сложил в поленницу. 12. Прислушиваюсь, посматриваю – никакого шума нет и оленей нет. 13. Взял охапку дров, зашел в дом, затопил печку и сижу, греюсь. 14. Так сижу, слушаю и, кажется мне, что на улице олени ходят. 15. Вышел на улицу, оказывается, олени когда-то успели зайти в загон, а теперь медленно выходят из него. 16. Я бросился закрывать ворота загона. 17. Да где там, олени чуть меня не затоптали, рысью пробежали мимо меня. 18. А что делать? 19. Так я стоял у ворот загона, мысленно ругая себя.

По А. М. Сенгепову.